

SZENTES és VIDÉKE

VEGYES TARTALMU LAP

● Egyes lappéldányok kizárólag Schönfeld A. könyv- és papirkereskedésében kaphatók. ●

Megjelen vasárnap és csütörtökön reggel.
Előfizetési ár:
negyedévre 1 forint 25 kr., félévre 2 forint 50 kr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
I. t. 306. sz., Sonnenfeld Sámuel úr házában,
hová a kéziratok címzendők.

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
a kiadóhivatal
mérésékelt árjegyzék szerint számít

Zsilinszky Mihály.

Három éve mult júniusban, hogy a királyi kegy és kormánybizalom azt a férfit állította vármegyénk élére főispánul, kinek nevét e cikkünk homlokára irtuk: Zsilinszky Mihály ekkor nevezetett ki Csongrádvármegyébe főispánnak.

Kineveztetett néhai való Rónay Lajos után, aki 18 évig volt e vármegye olyan főispánja, ki idegen megye területén lakott és hozzánk csak vendégül járt úgy gyűlések alkalmára.

A főispáni állás méltósága vármegyénk népe előtt valami ismeretlen fogalom volt akkor és hogy a főispán maga is dolgozzék, részt követeljen magának és vegyen az adminisztráció súlyos teendőiben: ilyesmirel még álmodozni se mertünk.

Aki visszaidézi maga elé a 3 év előtt történt új főispánkinevezést és Zsilinszky Mihály székfoglalóját, ha igazán akar itélni, bizonyosan elégtételt szolgáltat nekünk abban, hogy mi nem áradoztunk túl az új főispán felmagasztalásában és nem voltunk azok közt, akik — mint Sima Ferenc és gárdája is — egészen a csömörlésig vitték a dicsősítését.

A legnagyobb tisztelettel bár, de

TÁRSASÁG.

Hazug a halálig.

— Csak egy nőt szerettem életemben igazán, életem legboldogabb öt évét az ő oldala mellett töltöttem. Neki köszönhetem művészi hírnevem, az ő oldalán támadtak legzseniálisabb eszméim.

Igy szolt egy szép napon D... fiatal festőművész hozzánk.

— Mikor először találkoztam vele, azt hittem, hogy örök idők óta az enyém: szépsége, jelleme, gondolataim, ábrándjaim megvalósulása volt. S ez a nő sohasem hagyott el, karjaimban halt meg, utolsó sóhajáig szeretett — és mégis borzasztó düh fog el, ha reá gondolok. Ha magam elé varazslok e lény egész képét, amint előttem állt öt év előtt a szerelem teljes fényében, karcsú, hajlékony természetével, halvány arcával, egy zsidónő igazi keleti vonásaival, bársony tekintetével és lassú, melódikus beszédmodorával, ha ebbe a bűvös látományba életet akarok lehelni, úgy e szóval történik: gyüllöllek...

Klotild volt a neve. Abban a körben, melyben megismertem, Deloche asszony név alatt ismerték, mint egy évek előtt meghalt

kellő tartózkodással fogadtuk a kinevezést és ünnepies beiktatást; — mert tudtuk ugyan, hogy az ujonnan kinevezett egyik jelese közéletünknek, aki ezse, képzettsége, szorgalma és készségbevonhatlan tiszta hazafisága révén küzdötte fel magát a magas méltóságba; de egyébként — ezt már addigi szomorú tapasztalataink igazolták — nem előlegezhettünk senkinek kelletén túlhajtott bizalmat, aki mellett Sima Ferenc szinte fanatikus odaadással buzgott és aki hozzánk Horváth Gyula társaságában, mint a volt kormánybiztos személyes jó barátja jött.

Nem azért, mintha a volt kormánybiztos egyénisége ellen bármi kifogásunk is volt volna, hanem kizárólag: mert tudtuk, hogy itt az új főispánra olyan régi fegyelmi ügyek kitisztítása vár, amelyek a volt kormánybiztos itteni személyes jó barátait, Balogh Jánost és a többi nagyon közelről és vagyoni felelősséggel érintették: tudtuk, hogy ő a személyes jó barátai érdekében minden befolyását latba fogja vetni mindenütt: és semmi jót nem várhattunk az itteni derút viszonyok kitisztítására az esetben, ha ez a befolyás tényleg olyan fokú lehet az új főispánra, mely elhatározásaira döntő sullyal bír.

százados özvegyét. Igazi párisi nő volt, csupa báj, csupa izlés.

Midőn éreztem, hogy igazán és őszintén szeretem, első és egyetlen gondolatom az volt, hogy nőül vegyem. — Megkértem egy barátomat, hogy tudjokolja meg véleményét, de annak egyszerűen azt válaszolta, hogy nem szándékozik férjhez menni. — E pillanattól kezdve elkerültem minden találkozást s mert egész lényem e szerelemmel volt eltelve, annyira, hogy dolgozni sem voltam képes, elhatároztam, hogy hosszabb útra indulok. Megtettem a kellő intézkedéseket ezen tervem keresztülvitelére, midőn egy reggel, épp mikor a podgyászommal voltam elfoglalva, Deloche asszony a szobámba lépett. Alig találtam szavakat.

— Miért utazik? — kérde szelid hangon. — Mert engem szeret? Lássá, én is szeretem őt, de hát — s itt hangja remgett — én férjes asszony vagyok.

S most elmondta élete történetét. Teljes szerelmi regény volt, a legmozgalmasabb fajtából. Férje iszakov volt, többször megverte s három havi együttlét után elváltak. Családja, melyre igen büszkének látszott lenni, a legjobbak egyike Párisban. De azóta, hogy férjhez ment, szakított családjával. Ő a fő-

Emlékeztetünk mindenkit a Zsilinszky Mihály főispán beiktatását követő társaságára, melyen Horváth Gyula pohárköszöntője úgy állította elének Zsilinszkyt, mint akiben a vármegye most jutott igazán hozzá méltó és illő főispánhoz. Emlékeztetünk arra a magasztalt dicsőretnel, mellyel e pohárköszöntő túláradt és aki erre visszaemlékezik, — ha az általunk elmondottakat figyelembe veszi — be fogja látni, hogy volt okunk tartózkodással viselkedni az új főispán iránt.

Három év: aránylag arasznyi tér egy vármegye, porszemnyi a népek történetében.

És ez a három év mégis milyen hosszú volt, hogy állandó küzdelemben telt el, milyen végtelenül gazdag eseményekben és tapasztalatokban és milyen átalakulással járt a különböző, egymással szemben álló pártok gondolkodása, felfogása és itélete tekintetében.

Nem lassan, fokozatosan, a fejlődés természetes rendje szerint következett be ez az átalakulás egy részről sem, hanem váratlan, hirtelen, egyetlen közügy: az 1889. évi megyei tisztújítás eseményei során.

Es válljuk meg őszintén, szívre tett kézzel: a hirtelen átídomulás, a gyors nézetváltozás oka nem bennünk,

rabbi unokahúga, nővére pedig egy magasrangú tisznek özvegye, másodszor is férjhez ment a Szt. Zserméni erdő felügyelőjéhez. Férje hibái folytán anyagi viszonyai nem a legfényesebbek, de kitünő nevelésben részesült s ennek gyümölcsét most élvezi. Zongoraórákat ad a legelőkelőbb hazakban s ebből igen tisztességesen megéli.

Élettörténete ép oly megható volt, mint hosszadalmas, mert átszotte mindenféle gyönyörű apróságokkal és epizódokkal, melyekkel a nők fűszerezni szokták elbeszéléseiket, s így eltartott néhány napig, míg epózát befejezte.

Azalatt egy csendes utcában egy kis házat béreltem kettőnk számára. — Szerettem volna egy álló évig hallgatni azt a kellemes csevegést, anélkül, hogy ecsetemhez is nyúljak, de ő volt az első, ki műtermembe küldött, ő pedig, mint eddig, folytatta zongoraleckéit. Ez a szorgalom és buzgótság meghatott. Megcsodáltam ezt a büszke lelket s meg kell vallanom, hogy egy kissé megalázott a nő ezen őszöne, magát tisztességes módon fenntartani.

Napközben nem láttuk egymást, csak az este egyesített kis házunkban. Mily boldogan tértem haza, mily türelmetlen voltam,

nam a vármegye polgárságában, hanem magában Zsilinszky Mihály tiszta, hozzáférhetetlen jellemében rejtett.

E tiszta, hozzáférhetetlen jellemet az említett tisztujtás ismertette meg elsőben a megyei közügy minden tényezőjével.

Láttuk ekkor az új főispánt szilárdul ellenállni minden baráti sugalmazásnak: láttuk, ahogy erős ostrom alatt Horváth Gyula és gárdája részéről, megálta a helyét, nézetét, meggyőződését nem rendelte alá a másokénak, szigorúan megőrizte semlegességét és szabad folyást engedett az alkotmányos többség akaratának, mely diadalmaskodott a személyes bosszúvágy és gyűlölet fölött.

Ekkor, e valóban válságos napokban ismerte meg mindeki Zsilinszkyt, hogy aztán megismerése szerint mellette, vagy ellene fogjon állást.

Ekkor történt először, hogy feltétlen bizalommal viseltetünk iránta, mint akiben megtestesülve láttuk azt, aki e vármegye minden községében következetes, szívós kitartással fogja kiirtani a régi bűnöket! de ekkor történt, hogy megismerték Sima Ferenc, Balogh János és Horváth Gyula is olyanul, aki a barátságának nem áldozza fel a köz javát és megfiggadt ítélőképességgel bír ahoz, hogy a maga lábán, ne pedig az ő járószalagunk járjon.

Es ez a megismerés vezetett hosszú és küzdelmes 3 éves harcra, melynek aligha szakad vége Zsilinszky Mihálynak a főispáni méltóságból önként történő távozásával.

Most, hogy ez a távozás bekövetkezik, nem lehet feladatunk a helyi tuskák és küzdelmek hosszú láncolatának történetét megírni, amelyek az ő meggyőzőképessége alatt vivattak.

De igemis kötelességünk, teljes részlehetatlansággal bírálni és megítélni magát e 3 éves főispánságot, melyet igaz értéke szerint különben

ha néha elkésett egy pár perccel s hogy ragyogtam az örömtől, ha már otthon találtam. Vándorlásaiból gyakran hozott kis virágoktréákat, de én csak nagy furdással tudtam rávenni, hogy tőlem ajándékokat elfogadjon. Végül aztán mosolygva elvette, de hozzátette, hogy sokkal gazdagabb nálammal s valóban zongoraleckéit jól kellett, hogy megfizessék, mert fekete ruhái (melyeket következetesen viselt) mindig a legnehezebb selyemből és legdrágább bársonyból készültek.

Sokszor ismételte, hogy munkája nem nagyon fáradtságos. Tanítványai bankarok és arisztokraták gyermekei, kik nagyon megbecsülik s akárhányzszor mutatott gyűrűket és karpereceket, melyeket tanítványai szüleitől kapott elismerésük jeléül.

Estéinket mindig együtt töltöttük. Soha sem mentünk el hazulról. Csak vasárnaponként ment Szt. Zserménbe nővérét meglátogatni, mert végre kibékült vele. Rendesen elkísértem a palyaudvarra, este azután visszajött és rajongott nővérének családi boldogságáról. Ilyen leírásoknál mindig összeszorult a szívem, neki szegénynek minden családi boldogságot nélkülöznie kellett, s annál gyengédebb igyekeztem lenni, hogy ferde

csak a teljesen elfogulatlan utókor fog megbecsülni.

Megvagyunk róla győződve, hogy az a későbbi kor nekünk, a mi fel fogásunknak szolgálat majdan igazat, mely szerint Zsilinszky Mihály főispánsága minden más vármegyéjére a hazának csak áldásos lehetne: áldásos nálunk is egészséges közéleti viszonyok közt, amikor az ő szívós akaratereje, nagy munkakedve, tiszta, szeplőtlen jelleme és szinte nem e korba illő példátlan bizakodása teljes mértékben érvényesülhetne.

Igy, az adott viszonyok, az örökös akna- és ellenakna munkái közepett szívóssága nem csorbult ugyan, akaratereje nem lankadt, de munkássága szétforgácsolódott és bizakodásában minduntalan keserűen kelle megcsalatkoznia még ott és olyanok részéről is, ahol és akikben tulajdonképpen feltétlen támogatásban kell vala részesülnie nemes intencióinak.

Sajátságos vármegye ez a mienk. Szinte páratlan az egész országban.

Ősi úri rendje ami elenyésző csekély számban van, az úgy szakadt ide idegenből és alig van még tökéletesen hozzánk forrva. A többi értelmiség alig néhány generáció óta kezd kinevelkedni, de ez ideig még nem konszolidálódott. A közügyek tényezőinek nagy részét, a numerust ma is az alsóbb polgári rend adja, amelynek alig van saját ítélete, önálló felfogása a legkevésbébb közkérdésekben is. Szóval: valami kiforrásban, erjedésben levő népanyag vagyunk, melyből mint a frissen szűrt mustból, válhatik okszerű és jó kezelés mellett kitünő bor, de úgy lehet végképen el is ecetesedik.

Rónay Lajos 18 éves főispánsága, közvetlenül az alkotmányos élet újraébredésénél kezdődve, bizony nem volt egy ilyen forrásban levő társadalom előnyére váló.

Szerettük, becsültük őt mind a

állítását elfeledtessem, mert érzem, hogy az végtelenül fájhat egy ily érzelmetjes kedélynek.

A munkának, a bizalomnak mily édes napjai voltak ezek. Legkevésbé sem gyanakodtam, mert minden szava oly őszintének, oly természetesnek hangzott, hogy minden kétely ki volt zárva.

Csak egyet hánytam szemére. Ha úgy néha-néha azon családokról és házakról beszélt, melyeknél megfordult, rendesen mindenféleképpen gyanított, mindenütt ármányokat látott, mindenből regényt adott, egyezőval mindennek drámai színezetet adott, aminek föl kellett tennie az ő rendes nyugodtsága mellett. Ezek a képzelődések gyakran zavarták meg különben teljes boldogságomat. De ilyen apró tévedéseket meg kellett bocsátanom egy fiatal, szerencsétlen nőnek, kinek élete eddig csakugyan szerencsétlen regény volt, minden kilátás nélkül, hogy jobbra forduljon.

Egyetlen egyszer kezdem gyanakodni, midőn egy vasárnap éjjel nem jött haza. Nem tudtam mitevő legyek kétségbeesésemben. Ha Szt. Zserménba megyek, kompromittálom. Kintteljes éjjelt töltöttem, de reggel, midőn keresésére készültem indulni, halványan és reszketve a szobába lépett. Nővére beteg volt — így mondta — azt kellett egész éjjel ápolnia.

kik ismertük, egyszerű, igénytelen lényéért; de keze és akarata gyenge volt ahoz, hogy jóra kormányozza közéletünk és társadalmunk hajóját és hagyta a dolgokat folyni úgy, ahogy éppen folyni akartak.

Hogy ilyen körülmények közt a főispáni méltóság nem küzdhetett ki maga iránt respektust, illő tiszteletet: ez természetes.

Az olyan társadalomnak, amilyen a mienk: hatalommal kell imponálni. Erő kell, hogy megnyilatkozzék annak minden cselekedetében, aki itt ki akarja a maga részére vivni és ha szükséges, ki is csikarni az oly magas álláshoz szükséges respektust.

Egy minden ízében arisztokrata, aki nem száll le hozzánk, aki elzárkózik megközelíthetetlenül és ridegen útasit vissza minden bizalmaskodást: ez imponál a tömegnek, ez kell az ilyen vármegyében, amelynek társadalmá még nem konszolidálódott.

Zsilinszky Mihályban, dicseretére és bajunkra legyen mondvá: ez nincsen meg.

Ide jött közénk, maga is egyszerű polgárszülék gyermeke, aki fölnevelkedett egy légkörben, hol az emberek bizalom és az egymás megbeszélése fűzte össze, éveket töltve tudósok, a műveltség legmagasabb fokán álló társadalom közepett.

Ide hozta az ő tiszta jellemét, egyszerű erkölcséit, nemes gondolkodását és bizalmát; de ide hozta munkakedvét és a szilárd akaratot is, hogy munkájából áldás fakadjon e megye népére

Es talált itt egy — valljuk meg — megméltelyezett társadalmat, tőle merőben idegen viszonyokat, egy bűnös közönnyel sinylő értelmiséget, mely szinte csodás fatalizmussal engedte nyakára nőni a demagógia legveszedelmesebb gyászvitézzeit; talált itt közéletet, amelynek egy Udvardi Sándor és Sima Ferenc is hangadó!

Hittem szavainak, dacára annak, hogy minden kérdésemre egész szóaradattal felelt és e tárgyról csupa lényegtelen kitérésekkel beszélt, hol pedig azzal mentette ki magát, hogy más vonatba szállt, hogy a vasút elkésett stb.

Ezen a héten kétszer vagy háromszor aludt nővérénél Szt. Zserménban. Mikor aztán vége volt a testvére betegségének, ismét előlről kezdődött a mi idilli csendéletünk. Sajnos azonban, nemsokára megbetegedett. Egy nap leckéiről egészen átázva térvén haza, erős lázt kapott. Ijesztő gyorsasággal járult elhhez a tüdővész, mely mint az orvos konstátálta, gyógyíthatatlan volt. Félíg örült voltam fájdalom és kinomtól, mikor ezt a halálos ítéletet hallottam. Egyetlen igyekeztem már most oda irányulhatott, hogy utolsó óráit nálánál edesebbé tethessem. Mit szenvedtem akkor, azt csak olyanok tudják, akik éreztek szerelmet. Föltettem magamban, hogy az általa annyira becsült családját, az ő büszkeségét elhívom halálos ágyához.

Anélkül, hogy egy szót is szóltam volna neki, levelet írtam a nővérnek Szt. Zserménbe, magam pedig, elmentem Nagybátyjához, a párisi főrabbihoz. Nem emlékszem már, milyen órában toppantottam be a rabbihoz, de azt hiszem, éppen rengelinelült. Ijedt arccal jött

lehetnek; talált kanapépöröket, egyéneknek egymás ellen való alacsony agyarkodását, álnokságot és tettetést minden téren; szóval: egy kicsinyes világot óriási halmaz régi bűnnel, melyek körül, bár akkor lappangva, de elkeseredett harc folyt a fölött: ki igya meg ezek levét? Meglakoljanak-e a közigazgatási bűnben vétkesek, vagy futni engedjék őket, vesztére a közérkölcének, nagy kárára a közügynek és közvagyonnak?

Zsilinszky Mihály becsületes, tiszta szándékkal eltelve fogott a munkához.

Egy célt tűzött maga elé: megtisztítani e vármegyét a közigazgatás régi bűneitől és mert e cél felé tört szívós akarattal, mert a bűn megtorlásában sok egyéni érdeket kellett akarva — nem akarva sértenie: természetesen sok ellenséget is szerzett magának.

Titkos ellenségei voltak talán még azok is, akikben — százsor megcsatlakozva — az ő szelid, békés jelleme mind újra meg újra megbizott. Mennyivel inkább azok, akik idejétekor — a pájtasság révén — azt hitték, hogy kibujhatnak a régi bűnök reájuk sulyosuló ódiuma alól és e hitükben keseresen csalódtak.

Aki ismeri az aktákat, aki tudja, hogy 20 év hány régi bűnét tisztázta ki a most távozó főispán, teljesen a jog és törvény követelményének megfelelően, mindenkor pártatlan igazságossággal: csak az becsülheti igaz értéke szerint fáradhatatlan munkásságot, mit e vármegye közérdekében, a köz javára kifejtett.

De végre is, amikor látta, hogy legnemesebb intenciói balra magyaráztatnak, amikor meggyőződött, hogy itt senkiben föltétlenül nem bízhat és azok részéről sem részüsil kellő erkölcsi támogatásban, akiket erre állásuk vele szemben kötelez: nem csoda,

az előszobába és én siettem hozzá így szólni:

— Uram, az életben vannak pillanatok, mikor minden gyűlöletnek, bár a leghevesebbnek is el kell némulnia . . .

Az öreg úr csodálkozva nézett rám az ő tiszteletparancsoló arcával, és én tovább folytattam.

— Uram, az ön unokahúga halálán van. — Az én unokahúgom . . . Ki az? . . . Ön téved, uram, nekem nincs unokahúgom. Felelt a főrabbi.

— Kérem, tekintsen el ebben a pillanatban attól a nevenséges családi gyűlöletől. — Deloche asszonyról van szó, a százados nejéről.

— Deloche asszony? Sohasem hallottam e nevet. Ön bizonyára téved, hogy eltévesztette a címet.

S azzal az öreg kitzskolt az ajtón. Vagy szédelgőnek vagy bolondnak nézett, mert furcsán is nézhettem ki. Az öreg úr feleletét egészen kihozott a sodromból. Nem tudtam mit gondoljak. Az én ideálom hazudott volna? — Miért tette volna?

Más estezmén támadt. Elmentem egyik tanítványhoz, kiről igen gyakran beszélt. Megkérdeztem a szolgától:

— Itt van Deloche asszony?

ha ilyen szomorú tapasztalatok után ráunt a helyi küzdelemre és elkívánkozik tőlünk.

Akik hozzáférhetlen, tisztá jellemtét vesztükre ismertek meg: természetes üdvriadalommal fogadják távozását.

De jön idő, amely teljes igazságot szolgáltat majd a távozóknak és a késő utókor, a vármegyei irattárban böngészve, rákad majdan nyomára annak: milyen áldásos gyomtisztító kertésze volt e vármegyének Zsilinszky Mihály.

A Dr. úr főrméd. Időszakonként, szinte mondhatnók, bizonyos periódusokban meg-megömlök a »Szentesi Lap« volt személtlerakodó helyre, a »Bugattyú« kiérdemült szerkesztőjének, a Dr. úrnak az epéje, hogy kilökje az anyalap hasábjain mindazt a durvaságot, ami különben — megszűnvn a személtlerakodó — kénytelen benne rekedne és ami olyanforma nála, mint a »született lángésznek« az »isteni szikra«, avval a kis különbséggel, hogy: kitör és . . . személtlerakodót kér!

Mikor aztán a tiszteletreméltó (?) »Szentesi Lap« hasábjain egy-egy cikkely alatt megpillantjuk a Dr. hangzatos betűket, akár el se olvassuk annak a tartalmát: bizonyos lehet felőle mindenki, hogy nem egyéb az a legotrombább főrmédvénynél, arra jó, hogy az ember megútlálja a szabad sajtót, mint a tisztességtelenség prototípiát.

A Dr. úr most is méltóztatott egy nagyot — főrmédni. »Arcátlan szellem«, »hitvány környezet«, »szemérmertlenség«, »korbácsolni való alávalósága« stb. e-féle válogatott kifejezéseitől a ripók-szótar-nak csak úgy hemzseg ez a nevezetes főrmédvény, amelyet a csongrádmegyeyi gazdasági egylet sikkasztó titkáranak csakugyan hitvány környezetében éjjelelt átdorbézolt és átkártyázott Dr. úr bocsát világgá a »Szentesi Lap«

— Nincs itt.
— Csak azért kérdeztem, hogy ismeri-e Deloche asszonyt. Zongoraleckéket ad a házban a kisasszonyoknak.

— Ebben a házban nem laknak kisasszonyok. Egyáltalában nem értem, mit akar itt. Azzal becsapta az ajtót s én ott álltam, mintha belém csapott volna a villám.

Nem kutattam tovább. Most már tudtam, hogy mindenütt ezt a leverő feleletet fogom kapni s azt elakartam kerülni. Mikor hazatértem, egy levelet adtak át, a szt. zserméni postabélyeggel. Főlynitottam azzal a tudattal, hogy ismét gazdagabb leszek egy csalóddal. — És csakugyan megtudtam, hogy a felügyelő nem ismeri Deloche asszonyt s hogy nincs se neje, sem gyermeke.

Ez volt az utolsó és a legerősebb csapás. Telát őt év óta imádoztam minden szava, minden lehellete aljas hazugság volt. A féltékenység ezer gondolata szurkálta agyamat, mint tüzes tűk; örültem, nem tudva mit cselekszem, berohantam hálószobájába, hol a haldokló höröge feküdt ágyán. — Rátámadtam kérdéscímmelem.

— Mit csináltál vasárnaponkint Szt-Zserménban? . . . Mit tettél napközben? . . . Hol aludtál a múlt éjjel? . . . Felelj! . . . Reája hajoltam, megtörő, de még mindig szép sze-

117-ik számban. És világgá bocsátja ezt a fölött érzett méltó fájdalomában, hogy: fogya gárda; itt is ott is kibukik sorából egy Hoffer Adolf, egy Gyárfás Dezső és maholnap nem lesz, akivel ő Dr-sága az éjszakákat át — emkézze Oszkár kávéházában.

A kártya és dorbézolásban átvirasztott éjszakáihöz Dr-nek semmi zúnkunk. Mindenki olyan hasznos foglalkozással tölti éjeleit vagy nappalait, amilyen az egyéniségének megfelel: ez is guszts dolga lévén.

Mi csak a főrmédvénnyel kell hogy foglalkozunk s ezzel is csak annyiban, amennyiben hazugságokkal hemzseg; mert különben őszintén megvalljuk, hogy a sajtóirodalom olyan korcsszülöttével, mint Dr. főrmédvénnyei — kivált ilyen kórságos időben, amikor minden fertőzéstől szigorúan óvakodni kell, nem szívesen foglalkozunk.

Dr. ugyanis azt állítja, hogy mi nem tesszük felelőssé a gazdasági egylet élén állókat, személyválogatás nélkül, a titkár által elkövetett sikkasztásért.

Vak dühében, hogy Gyárfás Dezső barátját a gárda tagjának mertük nevezni, Dr. nem olvasta el cikkünket értelmesen, különben láthatna, hogy megirtuk, miszerint: Gyárfás Dezső az eddig nyilvánvaló adatok szerint elverte az egylet vagy onat és ezzel a kár megtérítésének kötelezettségébe sodorta mindazokat, akik benne bíztak: az egylet ügyei élén állókat.

Mi nem kerestük, kik azok az egylet ügyei élén állók? Zsilinszky Mihály főispán-e pusztán vagy vele együtt mások is? Hanem kimondottuk, hogy ezek a kár megtérítésének kötelezettségébe sodortattak.

Es amilyen nyíltan ezt kimondtuk, ahogy e rideg tény konstatálásánál nem kiméltünk senkit: úgy mondtuk ki a másik rideg és kétségbenvonhatlan, mert egész Szentes által ismert tényt is: hogy Gyárfás Dezső tagja volt a rehabilitálásra várók gárdájának és a gazdasági

meiben félenken keresve feleletet. Néma maradt és mozdulatlan

En dühösen folytattam.
— Mindent tudok. Nem adtal zongorórákat. Senki sem ismer. Honnan vetted tehát a pénzt, a gyűrűket, a csipkéket?

Szomorúan rám nézett és hallgatott. Megkíméltem volna e kizsolt . . . de sokkal mélyebben szerettem. Féltékenységgem erősebb volt, mint részvétem.

Ugy illet volna, hogy nyugodtan hagyjam meghalni, de nem tehettem. Tovább beszéltem:

— Öt évig folyton megcsaltál. Minden pillanat egy hazugság volt. Te egész életedet ismerted, én a tiedről semmit sem tudtam, mert minden képmutatás, hazugság és csalás volt. Még a neved is! Ugy-e nem hinak Delochenak? Ugy-e nem? Te gyalázatos, hazug lélek. És te meghalsz anélkül, hogy a nevedet ismerném! Ki vagy? Honnan jöttél? Mi indított arra, hogy életedet az enyémmel fűzd? Az istenne kérek, felelj. Csak egy szót szólj, egyetlen egyet.

Hiába minden. Ahelyett, hogy felelt volna, a falnak fordult, mintha attól félt volna, hogy utolsó tekintete még elárulhatná titkát. Ugy lehetne ki életét a szerencsétlen. Haldokolva is félt az igazságtól; amint élt, úgy halt is meg: hazug maradt utolsó lehelletéig.

Daudet Alfons.

egylettől elszakított pénzt e g á r d a t a g j a i v a l, az E m k e - k ö r b e n, O s z k á r n á l, a nagyvendéglői csengetyús kártyaszobában, a D r . - e k társaságában kártyáza, dorbézolta, mulatta el, nem pedig a k a s z i n ó b a n, a melyből — hál' istennek — jó idő óta kiváltak az oda nem illő hazard kártyások és ahová jó idő óta nem járt G y á r f á s Dezső sem, mert érezte, hogy ott nem szivesen érintkeznek vele.

Igy van ez, kedves főrmédvénnyű D r.

Nálunk nem szokás azokat mentegetni, akik a reájuk ruházott közelebből kifolyó felügyelet és ellenőrzés elmulasztásával sikasztást tettek lehetővé.

Ez ott önkéni, a b e c s ü l e t e s e m b e r e k g á r d á j á n á l szokásos. Hiszen megmutattak akkor, amikor B a l o g h o t a D ö m e - f é l e sikasztás, B u r i a n t, S a r k a d y N. Mihályt meg ugyanezen sikasztás valamint az eltűnt helypénz káranak felelőssége alól erőnek erejével ki akarták menteni.

G y á r f á s Dezső az önök kebelbarátja volt ugyan és az önök díszes társaságában verte el az egylet elszakított vagyonát. De azért nem önök a felelősök, kedves főrmédó D r.; hanem az egylet ügyei élén állók, akár kik legyenek is azok. És ezeknek kell a kárt megtéríteniük.

Önök pedig, kedves főrmédó D r., mindenképen meg lehetnek elégedve Gyárfás Dezső kebelbarátjukkal. Sőt éjjeli zenével és faklyásmennel is megtisztelhetik.

Mert hiszen ő sodorta a kár megtérítésének kötelezettségébe Z s i l i n s z k y Mihályt, az önök által gyűlölt főispánt is.

És ami még fő: a k á r ö s s z e g é t, amelyt a gyűlölt főispán lesz talán kénytelen megtéríteni, önök egyútt mutatták, dorbézolták el a sikasztóval, sőt talán el is nyerték tőle ennek egy részét kártya közben.

Hát nem édes és hasznos bosszú ez, kedves főrmédó D r. úr?

Városi háztartás.

Átvizsgáltuk Szentes város jövő évi költségeloirányzatát és nagyjában, általában bizvást kimondhatjuk, hogy az elég reális alapon épült fel; némi lényegtelen módosítással egészében el is fogadható.

Egy hibája megmarad a költségvetésnek állandóan: a mérnöki tisztség ressortjába eső kiadások mindég csak úgy hasból, gondolomra vannak odavetve, a legesekélyebb biztosíték nélkül arra: vajon bár hozzavetőlegesen is, ennyi lesz-e a szükséglet vagy jelentékenyen több vagy kevesebb? No meg, a határlékok és előlegek dolgával soha nem jövünk dülőre, mert tudunkkal is, olyan egyének nevére vezetettik hátralek, akiknek, kötelesegtudó ügyés mellett, egy nap sem volna szabad illyek köztartozással hátralekban maradni, az előlegek tétele pedig olyan, mint a mesebeli kigyó: ha egyszer elvágják a farkát, ujjent csak kinő az.

Hogy a költségvetés bevételi és kiadási tételeinek észrevételén valóin sorra menjünk: a bevételünk két dolog ötlött a szemünkbe, amit megjegyzés nélkül nem hagyhatunk.

Első az, hogy a vasútjövdelemből eloirányzott bevételben nemhogy emelkedhet mutatkozna, de sőt némi hanyatlás következt be az előző évben tényleg elért eredményhez képest. Erre nézve a számvétől azt a nem éppen megnyugtató felvilágosítást kaptuk, hogy a szentesi vasút legutolsó évi forgalmában tényleg szembeötlő a hanyatlás és így természetesen a jövdelem is csökkent. Reális számítással tehát csakis a csökkent jövdelem szerepeltethette bevételünk.

A másik, költségvetésünk bevételi rovatának egy új tétele: a házilag kezelendő helypénzeszedési javadalom várható bevételé

amely — szerintünk — nagyon magas összegben van előirányozva azzal, hogy a bérlő által most fizetett bérösszeghez a kezelés öszes kiadási költsége is jövdelemül van osztolva, amelynek ellentétele a kiadási rovatban ez a kezelési költség.

No, azt már határozottan megmondhatja előre akárki is, hogy a város, házilag kezelés mellett — tekintettel a házilag kezelés behozatalának intencióra — soha nem fog t i s z t á n annyit bevenni a helypénzből, amennyit ma a bérlőtől bérösszeg fejében kap.

Ez iránt különben a számvető is tisztában van; de felvette az összeget, miután a szakosztály ezt így állapította meg.

Áttérve a kiadási rovatra, itt először is a járványkórházra előirányzott 7000 frtos tétel köti le figyelmünket.

Hogy egy alkalmas járványkórházról okvetlenül gondoskodni kell és a közgyűlés legutóbb megállapított mód, miszerint a város négy sarkán 4 magánlakóház béreltessék ki e célból, nem felel meg a kívánalomnak: ez iránt — úgy hisszük — mindenki tisztában van.

Magánlakásait különben sem bocsátaná át senki bérben, járványkórház céljaira; a város végén levő lakóházak közt nem is igen kerülőzne hamarosan e célra alkalmas; de meg a járványos betegségekben sínylők orvosi gyógykezelését is szerfölött megnéhezíteni, ha a város négy sarkán szétszórvá volnának elhelyezve.

Ugyde, nézetünk szerint, a viszonyokra, különösen az emberitől kolera elég rohamos közeledésére való tekintettel ilyen járványkórházat nem a jövő évben, hanem az idén kellene építenünk és így ez a tétel nem a jövő évi költségvetés kiadás-rovatában, hanem inkább egy ez évi pótköltségvetésben foglalhatna helyet.

Ami az e célra felvett 7000 frtot illeti, ezt kissé kevesesülük. Mert ha bekövetkezik amitől félünk: hogy t. i. a kolera hozzánk is ellátogat, úgy akkor a baj korlátozásának egyik legesikeresebb módszere a kényszerű kórházi gyógykezelés, vagyis, hogy minden kólerában megbetegült, tekintet nélkül vagyoni és társadalmi állására nyomban kiszállítsassák a járványkórházba s ezzel a család többi tagjai a fertőztetéstől lehetőleg megóvassanak.

Erre pedig egy 7000 frt. költséggel felépített barakkórházban nem lehet elégséges hely és legalább 10,000 frtot kellene e célra a költségvetésben felvennünk már azért is, hogy 5000—5000 frt költséggel külön férfi és női osztályt lehessen rendszeresen, két — e célra szolgáló barakában létesíteni.

A kiadás rovat másik tétele a mérnöki szakba vágó tételnekél ötlük szemünkbe, hol az arvaszéki hivatalos helyiség kibővítésére szolgáló új építkezésre mintegy 4500 frt van felvéve.

Az épület-foltozás művészetét sehol sem űzik talán olyan virtuóztatással, mint városi középületeinkben.

A nagyvendéglőn majd itt majd amott törögtek ajtót, vagy alakítottak át meglevő ajtónyílásokat ablakokká.

Tavaly egy felszeréle toldalékot ragsztottak a levéltár végéhez. Ebben a zárt falú felszerben kezelik vagy inkább hanyagolják el a fogyasztási és italmérsi javadalm-kezelés berendezését. A mérnöki és gazdasági tanácsnoki tudomány csökönőségén hajótörést szenvedett minden jó igyekeztünk: a felszerfoltot csak azért is ravetették az épültre.

Nem tudjuk: melyik irányban van a mérnöki tudomány által az újabb épület-foltozás tervezve, hogy az arvaszéki kényelemben elhelyezkedjék: de azt igenis tudjuk, hogy az előirányzott 4500 frt kidobott pénz, mert a városházkérdést mielőbb meg kell oldanunk és addig minden újabb építésre kiadott krajcár is fölösleges pénzkiadás.

Nélkülözük a költségeloirányzat kiadási

óvók fokozatos felállításának jövő évre eső költségeit; amiből azt következtetjük, hogy Szentes a kisedővő törvény rendelkezéseinek nem szándékozik eleget tenni.

Egyebekben, mint mondtuk — a költségvetés elég reális és jelentéktlenebb módosításokkal a közgyűlés által elfogadható.

Ujdonságok.

Szentes, 1892. október 9.

— **Városi közgyűlés.** Szentes város képviselőtestülete — mint értesülünk — a f. hó 13-án, csütörtökön tartja e havi rendes közgyűlését a túl a kurcai teremben.

— **Igazoló választmány.** A vármegyei igazoló választmány a f. hó 7-én délelőtt ülésezett az alispáni elfogadóteremben, hogy az eléje került szóbeli vagy írásos reklamációk elintézésével kihelyesbítse a jövő, 1893. évi virilis megválasztási tagok névsorát. Az igazoló választmány — mint értesülünk — az ülésen több változtatást ejtett a virilisek névjegyzékén.

— **Neveztes névsor.** A legtöbb adót fizető szentesi polgárok névsorát állította össze az e célból közgyűlésileg kiküldött bizottság. Nagyjelentőségű névsor ez, mert alapját képezi a városi képviselőtestület jövő évi virilisei névjegyzékének. A névsor összeállítására, természetesen, a városnál grasszó b e c s ü l e t e s e m b e r e k g á r d á j á b ó l választattak meg a kiküldöttek és hogy milyen lelkiismeretességgel végezték munkájukat: kitűnik két adatból. —

A városnak két igazi nagy jötevője van: K i s s Mihályné F r i g y e r Józefa úrnő és néhai való ifj. B a r t h a János. Mindenik nagyszerű alapítványokat tett a város javára, utóbbi csaknem egész vagyonát közcéla hagyományozta K i s s Mihályné évi adója 316 frt 32 kr., amiből pusztán földadó 221 frt 88 kr., öz. ifj. B a r t h a Jánosné évi adója 271 frt 90 kr., amiből ingatlan után egyenes adó 189 frt. A derék bizottság szerint összeállított névjegyzékben a legkisebb virilis 183 frttal szerepel; de a város két n a g y l e k ű j ö t e v ő j e: K i s s Mihályné és öz. B a r t h a Jánosné ki van nak hagyva. Miért? Mert a becsületes emberekből álló gárdának nem tetsző meghatalmazottakat szoktak jogaik képviselőtére a közgyűlésbe küldeni. Ime, így dolgozik a rehabilitálásra város becsületes emberek által kiküldött bizottság a közérdekekben ott, ahol nem is valami sok és nagyjelentőségű dolog van rá bízva, mert hiszen ami névsort így összeállít, az úgy sem fogja megállani a felsőbb bírálatot. De ha ilyen kicsiny dolgokban így dolgoznak a becsületes emberek: mi lenne akkor, ha a közügy intézése korlátlanul reájuk volna bízva?

— **Kamarai gyűlés.** A szegedi kereskedelmi és iparkamara a f. hó 12-én (szerdán) d. u. fél ötkor, a saját helyiségében teljes ülést tart, melynek tárgysorozata 12 pontot ölel fel. A tárgysorozatból, mint az egész kamara területére közérdekűt kell kiemelnünk a 6-ik pontot: a kereskedelemügyi miniszter leiratát megvizsgáltatja a közös hadsereg szállítási versenytárgyalásaihoz; továbbá a 11-ik pontot: az elnökség előterjesztését a vasárnapi nyilvános előadások rendezése tárgyában.

— **Csongrádvármegye régiségei.** A napokban vette át Farkas Sándor, mint a nemzeti múzeumnak megbízottja, Mayer Frigyes mérnökötől a Csongrád-sóvényházi dongéri kanális földmunkalatainál napfényre került ősi ereklyéket, mint a csongrád-sóvényházi

árm. társulat ajándéktárgyait a nemzeti muzeumnak s küldötte rendelkezésére helyére. Ezen becses leletek kiállítását részét képezik azon ősi ereklyéknek, melyeket Farkas Sándor, mint ugyancsak a nemzeti muzeum megbizottsága, ezek lelhelyéhez közel, az ősz Szer városá helyén, u. n. tömörkényi »Tücsök« és »Csaparlalmi« dombokon, ezen nyár folyamán felkutatott. Az ősi ereklyék, u. n. barbar koriak, I. és II. századbéliek, melyeket történelmi adatok nyomán bátran jászokéknak nevezhetünk, mindannyian keskeny síroknak leletei, melyeknek mellékletét szines üveg pászta, csiszolt granát, jaspis stb., gyöngyök, barbar bronz fibulák, fémtükör, illatszert csobolyó, argyak táka, csésze, edények képzik. Különösen ritka a leletek közt levő illatszert csobolya, melynek álló henger idomú felső ezüst lapján forrott szerű kivetreszörű látható; továbbá egy amulette, mely kőből metszett szobormunka, női fejet ábrázol, a saját-szó halántékgyűrűs hajviseléttel. Van lásdása, kengyel és egyesek, rövid gomb-fogantyuba végződő vaskard is van a leletek között, de amely már Csongrád »Szent-Györgyi« lelet a X-ik századból. — Farkas Sándor ezuttal ásatásait a batidai határon folytatja s a talált tárgyak a hmvásárhelyi főgmnazium régi-szétárt fógák szaporitani, amennyiben az ásatások költségeit is részben a főgmnaziumot fenntartó egyház fogja viselni.

— **Érlelézet.** A vármegye csongrádi járásában üresedésben levő főszolgabírói és a központban betöltendő I-ő, esetleg II-ik és III-ik árvászkéri ülnöki állásokra meghirdetett pályázat határideje a f. hó 10-én jár le. Felhívjuk e körülményre a pályázni kívánók figyelmét.

— **Felolvasó est.** A »kereskedő ifjak egyesülete« új helyisége felszenteléseül, a folyó hó 15-én, szombaton felolvasó estét rendez, mire a t. közönség, minden más meghívás mellőzésével, ez úton hívja meg. Az est műsora: Szavalt, Gálfi Sándor úr által, szavalt, B u d a i Imre úr által. Kezdet: este 8 órákor.

— **Ki választotta Gyárfás Dezsőt titkárnak?** Abból az alkalmából, hogy Dr. a fõrmedvényében minden közösséget megtagad a g á r f á s és a gazdasági egyesület titkárá, Gyárfás Dezső közt, lapunk egy barátja közli velünk a következőket: Gyárfás Dezső, mielőtt a főispán elnöklet lett volna választva, egy S a r k a d y Nagy Mihály alelnök elnöklete alatt tartott igazgató választmányi gyűlésén, 1890. júl. 10-én választott meg a gazdasági egyesület titkárá. Két számbavehető pályázó volt: Ó n o d y Lajos és Gyárfás Dezső. Ó n o d y r a javaslat: S t a m m e r Sándor, S z e d e r János és ifj. B a r t h a János, Gyárfás Dezsőre: P o t y o n d y Béla, S t a i b l Ferenec, H a l u s József, N a g y Imre és S i m a Ferenc. Tehát S i m a és N a g y Imre döntöttek el a választás sorsát Gyárfás javára és a beavatottak tudják legjobban, hogy Gyárfás ezért h á l á s is volt mindég S i m a iránt.

— **Társulati gyűlések.** A kőrös-tisza-marosí armentesítő társulat a f. hó 20-án tartja az évi közgyűlését Hm.-Vásárhelyen a »S a s - s z á l l ó c s« nagytermében. A közgyűlést megelőzően, a f. hó 19-én közp. választmányi gyűlése lesz a társulatnak ugyancsak Vásárhelyen s ez alkalommal választják meg az új társulati titkárt is, mely állás elnyerésére a legtöbb kilitása M i k e c z Ödön dr. ez időszerint Szentes városi főjegyzőnek van. A közgyűlés tárgysorozatából mint kiválóan közérdekűeket kell kiemelnünk: a földmivelségi miniszter rendeletét, melyly a teherviselés arányára és a kirovási kules megállapítására vonatkozó társ. közgy. határozatot némi módosítással jóvá hagyta és az ebből kifolyólag folytatásban tett munkálatakról szóló jelentés; javaslat a belvizszabályozási munkálatok végrehajtása és azok költségeinek fedezése ügyében; a társulat központi hivatalának állandó elhelyezésére szolgáló beltelkes ház vétele iránti szerződés bemutatása; a mult évi számadások megvizsgálásáról szóló jelentés; és a jövő évi költségvetés tárgyalása.

— **Meddó egyesítési kísérlet.** A kereskedelmi miniszter által a három vasúti érdekelttség egyesítése céljából összehitt közös

értekezet, melyről lapunk legutóbbi számában is említést tettünk, meddó maradt, amennyiben sem a tenyő-szt.-mártoni, sem a szentesi érdekelttség megbízottai nem voltak hajlandók a szentes-vásárhelyi vasúttal egyesülni. Előnyös, vagy hátrányos-e ez és a 3 érdekelttség melyikére? — ezt csak a jövő fogja megmutatni.

* **Uj szabóüzlet.** Vinkovics Lajos földink, több évi budapesti tartózkodás után, hol elsőrendű szabóműhelyeknek volt alkalmasa, itthon telepedett le és önálló szabóműhelyt nyitott a K o s s u t h - téri újonnan épült Haris — házban. Törekvő fiatal földinck melegen ajánljuk a közönség szives figyelmébe.

* **Rédlinger Lajos.** a »Szentes-Videki« takarékpénztár épületében órás és ékszerész üzletet nyitott. Raktáron vannak nála a szakmájába vágó legujabb fazonú tárgyak. Kirakata mindig a legnagyobb újdonságokat tartalmazza. Midőn erre a t. közönség figyelmét felhívjuk, ajánljuk üzletét és j a v i t ó m ú h e l y é t a pártfogására.

Irodalom.

Hazafias felhívás.

A bukaresi román ligu, a román sajtó s a mozgósított oláh ifjúság az utóbbi években mindent elkövettek, hogy Európa figyelmét a magyarországi oláhságra vonják, hazug és képzelte vádakkal illetve nemzetterítéssel, melynek ügy politikai mint kulturális téren csak halálra tarthatnak.

A nemzeti név becsülete feletti örökös első sorban az állomat illeti ugyan, de a hazafias társadalomnak is kötelessége sorompóba lépni a nemzet ellenségeivel szemben.

Ilyen kötelesség előtt állunk most, mikor az oláhok egy csonag pamfletet röptettek szét Nyugat-Európában, lepleztet s az európai társadalom előtt ismeretlen célok érdekében használva a sikert, melynek egyik eszközeül tekintik a külföldi jöhíszemőségének mesterséges kihasználását.

A magyar társadalom egyik fontos feladata az oláh kérdést nem panaszos polémiákkal, de a tudomány komoly eszközeivel tárgyalni és oda törekedni, hogy a külföld a kérdés egész mibenlétéről történeti, nyelvtudományi, néprajzi és kulturális szempontból tiszta és igaz képet, objektív ismeretet nyerjen.

Ha végig tekintünk a külföldi nagy irodalmakon, a francián, olaszon, németen és angoln, szembetűnik, hogy az oláhságra vonatkozó aránylag kis irodalom jó része alig különbözik az oláh nemzeti irodalom állapotától, mely — alig kell mondánunk — ma tudomány számba nem is vehető többé, egy Roessler, Tomaschek, Miklosich idevágo nagybecsű munkáján kívül még a német irodalomban is alig van valami számbavehető. A kérdés szövevényessége és nehézségei, a szemlélet távolsága, melyből a külföldi tudós az oláhságot tanulmányozhatja: olyan tényezők melyek egy Jungnak, Kiepertnek, sőt a nagy Mommsennek is korlátozott emelnek, hogy az oláhság történetét a maga igazi mivoltából láthassa.

A francia irodalomról alig szólhatok. A francia irodalomban egy pár oláh forrásból dolgozó vagy éppen oláh írólabból származó könyv és tanulmány az egész a miből a műveltség a közönség az oláh kérdésről tudomást szerethet s a melynek kalauzolója mellett interpretálhatja magának azt a sok zavaros históriát, a mit a bukaresi ligu pénzén megjelent kirohanások (memorandumok) elébe tárnak.

S az a legnagyobb baj, hogy a külföldi tudományosság elavult doctrinák alapján állva, maga támogatja az oláh tendenciákat. Ezen kell változtatnunk.

Mindenekelőtt a német közönség volna az, melyly a magyar irodalomnak ezen a téren kifejtett komoly és becsületes munkáját meg kell ismertetnünk. Meg kell jelenni egy kitünő magyar munkának, mely egyedül öleli fel az oláh kérdést egész terjedelmében és egyedül alkalmas arra, hogy Jungnak, Kiepertnek hatását ellensúlyozza a németeknél.

Dr. R é t h y L á s z l ó n a k, a magy. tud. akadémia tagjának két kiadást ért könyve: »Az oláh nyelv és nemzet megalakulása«-ról olyan munka, mely annak idején méltó feltűnést kel-

tett úgy mélyreható kutatásai, mint tárgyalásának meggyőző ereje által s melyről, mint ilyenről függetlenebb gondolkodású román írók is nyilatkoztak.

Ezt a munkát a szerző engedelmével, anyagi érdek nélkül, sőt áldozattal, egyedül az ügy iránti lelkesedésből németre fordítottam és mindent megtettem, hogy a német könyvpiacra még ebben az évben megjelenessen.

Egy világhírű német céggel leztem egyességre, mely a kiadás feltételül csak azt kötötte ki, hogy neki 600 előfizetőt biztosítsak.

En tehát kibocsátom a gyűjtőlevelet abban a biztos reményben, hogy a hazafias magyar társadalom meg fogja ragadni az alkalmat és lehetővé teszi nemcsak áldozatkészségével annak a munkának megjelenését, mely végre szét fogja rombolni az oláhok tömérék hazugságából fölépített légvárat.

Egy példány ára 1 frt 80 kr. A ki példányát nem akarja átvenni vagy több példányra fizet elő, kérem ezt az átengedési rovatban megjegyezni, hogy az ekként rendelkezésünkre maradó példányokat azoknak az egyesületeknek, lapoknak küldhesünk el, melyek felvilágosítása még saját költségünkön is nemcsak érdekünk, de egyenest kötelességünk.

Az előfizetések kizárólag nekem adandók at, valamit az érkezendő példányokat is én fogom szétküldeni.

A gyűjtés vége f. évi november 1-jé. Ha, a mit csaknem hihetetlennek tartok hazafias közönségünknel, a 600 előfizetőt nem sikerült addig összegyűjteni, minden aláíró postalautványal fogja pénzét visszakapni.

Budapesten, IV., Lovász-útca 19. I. em. 9 1892. szept. 30.

Zarándy A. Gáspár.

KÖZGAZDASÁG.

Gazdasági ügyek. Az országos magyar gazdasági egyesület igazgatósága Dessewffy Aurél gróf elnöklte alatt a f. hó 1-én tartotta első ülést, melyen elhatározta, hogy jövő év tavaszán peremetző gépvversenyt és aztán állatkiállításat és vásárt rendez. Az idei őszön pedig már a köztudomásúvá lett árpakiállítás és vásárt megtartják. Az igazgatóság javasolni fogja a közgazdasági szakosztálynak, hogy vegye tárgyalás alá, nem lehetne-e szabadságot a katonaságot az aratási munkák tartamára.

Lóher- és lucernamag eladás. A »Magyar mezőgazdák szövetezete« felhívja mindazon gazdákat, kik eladásra szánt lóhere vagy lucerna felett rendelkeznek, hogy eladási ajánlataikat mintá kíséretében nevezett szövetkezetnek küldjék be. Bizton remélhető, hogy e rövid idő alatt megizmosodott szövetkezet kiterjedt külföldi összeköttetésű fogva, hol tudvalevőleg az idén a takarmánymagtermés nem a legjobb, a legkezevezebb arakon tudja értékesíteni a termelők eladói lóher- és lucernamagját.

Laplajdonos és felelős szerkesztő: Dr. Mátffy Ferencz
Társ-szerkesztő: Bánfalvi Lajos.

Itcés kerestetik.

Azon korcsma-helyiségbe, amelyben eddig Tarnóczi Sándor volt alkalmazva, egy it c é s kerestetik. Bővebb felvilágosítás szerethető a Kossuth utcában levő Weisz Bernátné-féle korcsmaüzletben.

Értesítés.

Tudatom a t. közönséggel, hogy **üggyédi irodalmat Szathmáry Ede ügyvéd úr házból Weisz Bernátné tyúkpiactéri házbá, a volt táviró-hivatal helyiségebe helyeztem át.**

Szentesen, 1892. október hó.

1-3

Dr. Purjesz János, ügyvéd.

Borbélyüzlet-megnyitás.

Alulírott tisztelettel értesitem az úri, gazda- és iparos-közönséget, hogy szülővárosomban megtelepedve, **Szűcs Dániel úr házában** a mai kor minden kívánalmának megfelelő

borbély- és fodrászüzletet

rendeztem be és azt a f. hó 1-én megnyitottam. Midőn ezt tudomására hozom a t. közönségnek, egyúttal biztosítom arról, hogy több évi Budapesten és egyéb nagyobb városokban volt működésem alatt szakmámban annyi gyakorlati jártasságot sajátítottam el, miszerint a pártfogást, melyért esedezem, teljes mértékben kifogom érdemlenni.

Főtörekvésem leendő, a n. é. közönség igényeit minden tekintetben kielégíteni. Miért is újból kéri kegyes pártfogásukat.

Szentesen, 1892. október hó.

Tisztelettel

Balogh József,

borbély és fodrász.

Halottak emlékére!

NYIRI GERZON

úri-utca, III. tized 137. szám alatti saját házában
a „**KEGYELET**”-hez címzett

disztemetkezési vállalata

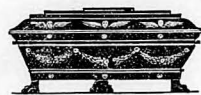
és legdúsabban felszerelt sirkóráktárában mindenemű és nagyságú legfinomabb gránit és carrarai márványkövek és sirkeresztek, úgyszintén a legdiszesebb érc- és másnemű **műkoszorúk** a legnagyobb választékban igen olcsó árak mellett szerezhetők be.

Vidékre rajzmintákat készséggel küld és megrendeléseket gyors és pontos kiszolgálás mellett teljesít.

Új alapkövek felállítását, siremlékekre utánvésséket, siremlékek újonnan aranyozását 20 évi jótállás mellett ellátja.

Megrendelt siremlékeket vidékre is a legizlésteljesebb munkával ellátva díjmentesen szállít.

3-1

Üzlet-megnyitás!

ALULÍROTT tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy szülővárosomban megtelepedve, a **Kossuth-téren, az ujonnan épült**

Haris-házban

FÉRFI SZABÓ-ÜZLETET

nyitottam.

Midőn ezt becses tudomására hozom a nagyérdemű közönségnek, egyúttal biztosítom arról, hogy Budapesten több elsőrendű szabó-üzletben éveken át működtem, hol is a szakmamba vágó jó ízlést bő alkalmam volt elsajátítani úgy, hogy a legmagasabb igényeket is kielégíthetem.

Főtörekvésem az, hogy a nagyérdemű közönséget mérsékelt ár mellett, izléses kiállítású öltönyökkel lássam el. Miért is a nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve, vagyok

Szentes, 1892. évi október hó.

tisztelettel:

VINKOVICS LAJOS,

férfi szabó.

2-1

Üzlet-megnyitás!

Szürszabó Nagy Sándor

fábiáni 16 hold földje eladó. — Ertekezhetni a tulajdonossal I. tized 296. szám alatt.

Eredeti párisi

GUMMI és HALHÓLYAG

utólérhetetlenül kitűnő minőségekben, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 és 8 frt tucatja. Pontos szétküldés teljes diszkrió mellett, mindenfelé.

Reif J. Specialista által, Bécs,

IV., Margarethenstrasse 7.

a legjobb hírből álló e nemű cégek elsője. Legjobb és legszolidabb kiszolgálás. Kimerítő arjegyzék ingyen, bérmentve és zárt borítékban.

26-1

Részletfizetésre is.

Meghívás.

A Kolpaszky János jó nevű műasztalos! átvett (vasúti főútca, a Szilágyi-féle vendéglővel szemben levő) **bútorcsarnokomban**

asztalos- és kárpitos-bútorok

budapesti árak mellett kaphatók. — 1 hálószoba berendezése, mely áll: 2 szekrény, 2 ágy, 2 éjjeli szekrény, 1 mosdó szekrény és 1 tükörfő, 105 frtért kapható; 1 bükkfa ágy tömörfából 10 frt; ebédlő szekrény 26 frttól egész 140 frt; — székek párja 5 frt.

A nagyérdemű közönség b. pártfogását kéri

Szentes, 1892. szept. hó.

6-5

Kemény E.

Részletfizetésre is.

Epilepsia

(nehézkór)

viisszaesés nélkül gyógyítható.

Ezerek bizonyítják a tudomány e csudálatos sikerét.

Kimerítő értesítésű tudakozódások, mikhez válaszbélyeg melreklendő, a következő címre kértnek:

13-12

• Office Sanitas •, Páris
30, Fauburg Montmartre.

Máriaczei Gyomorcseppek

nagyszerűen hatnak gyomor bajoknál, nélkülözhetetlen és átlátszóan ismeretes házi és nepszer.

A gyomorbetegség tünetei: étvágytalanság, gyomorgöngyöség, bűzös lehellet, fellajszág, savanyu felbőgölés, hasmenés, gyomoradás, felesleges nyálkiválasztás, sárgaság, undor és hányás, gyomorgörcs, széküledés.

Hathatós gyógyszernek bizonyult lefajlásnál, a menyhívesen ez a gyomortól származott, gyomortulrhefévelételekkel és italokkal, gúliszék, májbajok és hámröfödésnél.

Említtet bajoknál a **Máriaczei gyomorcseppek** évek óta kitünöknek bizonyultak, a mit száz meg száz bizonyítvány tanúsít. Egy kis üveg ára huszadik századossal együtt 40 kr., nagy üveg ára 70 kr.

Magyarországi főraktár:

Török József gyógyszerháza

Budapest, Király utca 12 sz.

A védegyet és alhársát tüzetesen tessék megtekinteni!! Csak oly cseppeket tessék elfogadni, melyeknek burkolatára zöld szalag van ragasztva a készítő aláírásával (C. Brady) és ezen szavakkal: „Valódiságát bizonyítom”.

A **Máriaczei gyomorcseppek** valódián kaphatók

Kapható: Szentesen Várady Lajos és Kun-Szent-Mártonban Szilárdi Károly és Remety Dezső gyógyszerész uraknál.

SALIGNAC & CIE. COGNAC

Részvénytársaság, alapítva 1809 ben, négy millió franknyi alaptőkével; ajánljak

COGNAC-JUKAT

a legkitűnőbb minőségben. Az 1867-ik évi párisi világkiállításon a nagy aranyéremmel, az 1891. évi bécsi nemzetközi tápszer és háziúszásgépek kiállításán pedig a nagy érdem-okmánynyal (legmagasabb kitüntetés) lettek kitüntetve.

Különlegesség: orvosi autoritásoktól ajánlott „**Medicinal Cognac**”.

Raktár Szentesesen:

Dobray Sándor úrnál.

Vezérképviselőik Ausztria-Magyarország részére:

HEINRICH MENDEL & Co.

Tea, rum és cognac bevételi cég 3-2

BÉCSBEN, I. Schotterling 23.

SCHLICK

-féle vasöntöde és gépgyár
részvénytársaság
BUDAPESTEN.

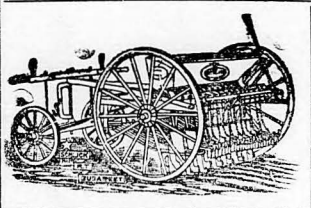
Gyár és irodák: VI. KERÜLET, KÜLSŐ VACZI-ÚT.

Városi iroda és raktár: PODMANICZKY-UTCA 14. — Fiók-raktár KEREPESI-ÚT 77

Gőz- és járgánycséplő-készületek

számos első díjakkal kitüntetett

18-18

szab. Schlick-féle 2 és 3 vasú ekék,
mélyítő- és egytetemes aczel-ekék,
eredeti SCHLICK- és VIDATS-féle
egyvasú ekék, talajmívelő-eszközök.

valamint

Schlick-féle szab. „HALADAS” sorbavetőgépek.
Takarmánykészítő gépek, darálóok, orlómalmok és mindenféle gazdasági gépek. Eredeti amerikai kevéköti és marokrakó arató-gépek és fűkaszaló-gépek, szállító mezei vasutak stb.

Előnyös fizetési feltételek. Legjutányosabb árak. Arjegyűek ingyen és bérmentve.

Föld- és kerteladás.

Bánfalván, falu szélén, 12 hold a legjobb minőségű szántóföld 6 kényelmes úrilak s hozzátartozó 6 hold szőlős és nemesített gyümölcsfás kert szabad kézből örök áron eladó.

Tudakozódhatni a helyszínén a tulajdonossal dr. Miklovicz Bálint járási orvos úrral. 4-4

Haszonbérbe adás.

Néhai Kotymán Andrasné és néhai Kotymán Sámuel nevében álló derekegyházdolai 1/4 telek tanyaföld a f. évi szeptember. 29-től kezdődőleg egy évre haszonbérbe kiadó. Ertekezhetni dr. Mátéffy Ferenc ügyvéd törvényszékiileg kinévezett zárgondnokkal. 5

Ellenőrzési szemle a közös hadsereg részéről 1892. évi október hó 13., 14. és 15-én.

Értesítetik a közös hadsereg állományába tartozó minden fegyvernembeli (gyalogos, lovas, stb.) tartósan szabadságot tartalékos és póttartalékos legénység, hogy az ezen évi

ellenőrzési szemle

f. évi október hó 13., 14. és 15-én a városi sőház helyiségében fog megtartatni, melyre köteles megjelenni a legénység azon része, mely ez évben sem gyakorlat, sem szolgálattételre ezredéhez vagy csapattestéhez bevonulva nem volt, és pedig:

Az 1882—83. és 84. sorozási évbellek október 13-án délelőtt 8 órakor,

Az 1885—86. és 87. sorozási évbellek október 14-én délelőtt 8 órakor,

Az 1888—89—90. és 91. sorozási évbellek október 15-én délelőtt 8 órakor a sőház helyiségében, katonakönyveikkel, pipa, bot, fegyver stb. nélkül való pontos megjelenésre felhivatnak és figyelmeztetnek, hogy külön idéző-jegyet nem kapnak s idézésül egyedül e hirdmény szolgál.

Végül figyelmeztetnek a nem szentesi illetőségű, de itt tartózkodók, hogy a hasonévbellekkel megjelenni szintén kötelességüknek ismerjék.

Az utószemle B.-Csabán f. évi november 20-án fog megtartatni.

Szentes, 1892. szeptember 10-én.

Önodi Lajos,

h. főjegyző, Szentes város katonaugyvezetője.

3-3

Ellenőrzési szemle a m. kir. honvédség részéről 1892. évi október hó 11. és 12-én.

Értesítetik a m. kir. honvédség szabadságot tartalékos és póttartalékos állományába tartozó legénység, hogy az ezen évi

ellenőrzési szemle

f. évi október hó 11. és 12-én a városi sőház helyiségében fog megtartatni, melyre köteles megjelenni az 1881-ik évtől 1889. évig közvetlen a honvédséghez besorozott gyalog és huszár, valamint a cs. és kir. közös hadsereg tartalék- és póttartalékából a m. kir. honvédséghez 1890. és 1891. évi december hó 31-ével áthelyezett 1880. és 1881. évben sorozott legénység, továbbá azon tartalékos és póttartalékosok, kik ez év folyamán szolgálattételre vagy egyéb gyakorlatra beidézve nem voltak. Egyidejűleg figyelmeztetnek azon nem szentesi illetőségű, de itt tartózkodók, hogy a hason évbellekkel szintén megjelenni tartoznak, a mondott napon reggeli 8 órakor honvéd-igazolványaikkal, — pipa, bot, fegyver stb. nélkül leendő pontos megjelenésre felhivatnak és figyelmeztetnek, hogy külön idéző-jegyet nem kapnak s idézésül egyedül e hirdmény szolgál.

Különösen figyelmeztetnek a közös hadseregből áthelyezett s ez évben az utolsó évfolyamban levő tartalékosok, hogy a szemlén ők is kötelesek megjelenni, bár a múlt évi szemle alkalmával szóbelileg úgy lettek kitanítva, hogy ez utolsó szemlén megjelenni nem kötelesek.

Az utószemle Gyulán f. évi december 5-én d. e. 8 órakor fog megtartatni a kiegészítő parancsnoksági irodában.

Szentes, 1892. szeptember 27-én.

Önodi Lajos,

h. főjegyző, Szentes város katonaugyvezetője.

3-3

LEGOLCSÓBB KÖNYVNYOMDA

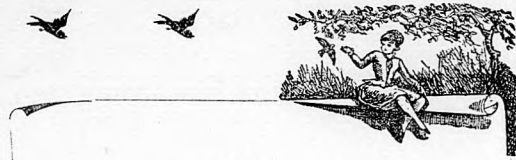
A „SZENTES és VIDÉKE” KÖNYVNYOMDÁJA

FOLYÓIRATOK
KÖNYVEK
ZÁRMÉRLEGEK

KÖRLEVELEK
KERESKEDŐI
NYOMTATVÁNYOK

Névjegyek
kiszámságos — 50 krtól
aranyozogélyű — 1 fttól
fűfűtő 100 darab

Hozzáértelők
Egyeztetők
számságos kártyák

Menyegzői
Báti Meghívók, Tánczrendek

Diszokmányok

Szalag-aranyozás

Diszmunkák
több színnyomásban is

RAKTÁRON
ÜGYVÉDI
NYOMTATVÁNYOK
KÖTELEZVÉNYEK
ADÓINTÓ-
CZÉDULÁK
JUTÁNYOS ÁRBAN

S Z Á M L Á K
LEVÉLPAPIROK ES
BORITÉKOK
J E G Y Z É K E K
VONALOZOTT
ÜZLETKÖNYVEK
RENDELÉS SZERINT

GYÁSZJELENTÉSEK

GYÁSZSZEGÉLYŰ
NÉVJEGYEK

„SZENTES és VIDÉKE”

SZERKESZTŐSÉGE ÉS HIRLAPKIADÓHIVATALA
(SONNENFELD SÁMUEL UR HÁZÁBAN) I. T. 306. SZ.

ELŐFIZETÉSEKET ELFOGAD — HIRDETÉSEKET VALAMINT NYILTTÉRI KÖZLEMÉNYEKET
A LEGJUTÁNYOSABBAN SZÁMIT FEL.

